

Meni susi hukkaan

(Viikkosavo 19.3.2009. Kolumni Atte von Wright)

"Maidossa oleva DNA-riekale ei ole geeni."

"Meni susi hukkaan!" Näin lausahti nuorin poikani nähdessään vanhimman poikani mäyräkoiran – rotunsa kelpo edustajan.

Melkoisesti olemmekin sutta – nykyisten koirarotujen kantavanhempaa – geneettisesti muokanneet vuosituhansien aikana. Sama pätee tietenkin kaikkiin kotieläimiimme ja viljelyskasveihimme. Tämä on tehty ilman sen kummempaa eettistä keskustelua – joko tuotannollisten tarpeiden tai esteettisten mieltymysten perusteella.

Ei edes perintöainekseen vaikuttavien kemikaalien tai säteilytyksen käyttö jalostuskeinona ole herättänyt erityistä närkästystä tai yleistä huolta.

Sen sijaan muuntogeenisten lajikkeiden tulo on kohdannut yleistä vastustusta, etenkin Euroopassa. Niitä vastaan on syntynyt jopa kansanliikkeitä.

Vanhoilla jalostuskeinoilla on lajien kesken siirretty tuhansia genejä laadittaessa uusia risteytyslajikkeita tavoilla, jotka eivät luonnossa onnistuisi. Nyt tietyn yhden geenin, vaikkapa hyönteisresistenssin siirto maissiin, koetaan suurena uhkana.

Männäviikolla järjestetyssä vastuullista viljelyä käsitelleessä keskustelutilaisuudessa esiintyi paikallislehden mukaan muuntogeenisyyttä tiukasti vastustava tunnettu aktivisti. Uutiseen liitettyssä kuvassa hän keskusteli piispamme **Wille Riekkisen** kanssa.

Kyseisen aktivistin tosiasioina esittämät tiedot on useaan kertaan ja ällätikun kanssa osoitettu joko tieteellisten lähteiden väärinkäsittämiseksi tai vääristelyksi. Koska lähimmäisestä on uskottava hyvää, pidän ensimmäistä vaihtoehtoa todennäköisempänä.

Puutun tarkemmin yhteen seikkaan. Uutisessa väitettiin muuntogeenisyyden näkyvän esimerkiksi geenimuunneltua rehukasvia syöneen lehmän maidossa. Täsmennetäänpä hieman.

Kaikki ruokamme sisältävät genejä, DNA:ksi nimitetyn pitkän, nauhamaisen molekyylin jaksoja. Geneettinen tieto on kirjoitettu tämän molekyylin rakenteeseen. Ruuansulatuksessa DNA hajoaa pieniksi palasiksi ja kulkeutuu eri puolille elimistöä, myös vaikkapa lehmän maitoon. Tämä koskee niin siirtogeenistä DNA:ta kuin rehukasvin omia, tavanomaisia DNA-jaksojakin.

Sen sijaan maidossa tai eläintuotteissa yleensäkin ei esiinny rehusta – tavanomaisesta tai muuntogeenisestä – peräsin olevia kokonaisia, toiminnallisia genejä.

Piispa Riekkinen tuntee hyvin tutkijataustansa pohjalta tilanteen, jossa aavikon hiekasta löytyy iki-vanha papyruksen palanen. Tuossa hauraassa repaleessa on kirjoitusta, voimme juuri ja juuri erottaa muutaman sanan. Tuon perusteella asiantuntija voi todeta kyseessä olevan vaikkapa jäännöksen Johanneksen evankeliumista. Se ei kuitenkaan ole Johanneksen evankeliumi.

Maidossa oleva DNA-riekale ei myöskään ole geeni, emmekä maitoa juodessamme muutu geneettisesti sen kummemmiksi kuin ennestään olemme.

Jotain vastuuta keskusteluunkin.

*Kirjoittaja on ravitsemus- ja elintarvikebiotekniikan professori
ja Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n puheenjohtaja.
Palaute: kolumnit@viikkosavo.fi.*